iyi ki kitaplarım var...

TİMAŞ YAYINLARI
İSTANBUL 2021

SÜTÇÜ İMAM KAHRAMANMARAŞ

Yayın Yönetmeni	Savaş Özdemir
Yayın Koordinatörü	Tülay Öncü
Editör	Duygu Dalgakıran
İç Resimler	Uğur Köse
Kapak Resmi	Abdüssamed Başer
Kapak Tasarım	Sefer Koçan

22. Baskı	Kasım 2021
Uluslararası Seri No	(ISBN) 978-605-114-061-2

TİMAŞ YAYINLARI

Adres	Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alayköşkü Cad. No:5 Fatih/İstanbul
Telefon	(0212) 511 24 24
E-posta	timascocuk@timas.com.tr

Baskı ve Cilt	Melisa Matbaacılık
Sertifika No	45099
Adres	Çiftehavuzlar Yolu Acar Sitesi No: 8 Davutpaşa / İstanbul
Tel	(0212) 501 97 57

TİMAŞ YAYINLARI / 2136
KURTULUŞUN KAHRAMANLARI / 7
Raf: 6 - 10 Yaş Öykü Hikaye
KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 45587

© 2009 Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

SÜTÇÜ İMAM

-KAHRAMANMARAŞ-

İSMAİL BİLGİN

timascocuk.com

İSMAİL BİLGİN

1964 yılında Gelibolu'nun Evreşe bucağında doğdu. İlk ve ortaokulu Evreşe'de, liseyi Gelibolu'da bitirdi ve İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nü kazandı. 1993 yılında yüksek lisansını, 1999 yılında doktorasını tamamlayarak "jeoloji doktoru" unvanını aldı.
2000 yılında akademik hayatını sürdürdüğü İstanbul Üniversitesi'nden ayrıldı. Şimdi bir kamu kurumunda jeoloji mühendisi olarak çalışan yazar, 2019 yılında emekli oldu. Edebî ve bilimsel çalışmalarına devam etmektedir.

Yazarın Diğer Kitapları:

- Kurtuluşun Kahramanları - 1 (10 Kitap)
- Kurtuluşun Kahramanları - 2 (10 Kitap)
- Kurtuluşun Kahramanları - 3 (10 Kitap)
- Alparslan'ın Akıncısı (5 Kitap)
- Alparslan'ın Akıncısı - Alperen (5 Kitap)
- Kahraman Türk Denizcileri (10 Kitap)

e-posta:
ibilgin17@gmail.com

sosyal medya:
ismailbilgin_17

I. Bölüm

İNGİLİZLER MARAŞ'A GELİYOR

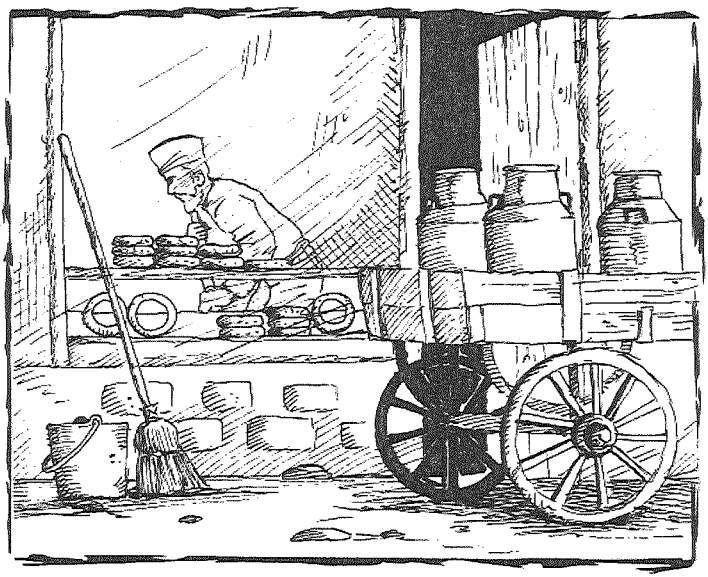
Sabah namazını kılmış olanlar Uzunoluk Mescidi'nden dağılıyordu. Mescitten son çıkan kişi Müezzin Sütçü İmamdı. Mescidin kapısını kapattı. Bitişikteki dükkânını açtı. Sağı solu topladı. Temizlik yaptı.

— Şimdi sütleri toplamalıyım, diye mırıldandı. Dükkânın önünde duran süt arabasına güğümleri koydu. Atına "deh" dedi.

Sütçü İmam, her gün Fevzi Paşa mahallesini dolaşıp burada ineği olanlardan sabah

erkenden sağdıkları sütleri satın alır, daha sonra dükkânına gelirdi. Mahalleli de buradan taze süt ve Sütçü İmam'ın bu sütten yaptığı peynirden satın alır; hele çocuklar onun her sabah dükkânın camekânına dizdiği mis gibi kokan sütlü simitlerine bayılırlardı.

Sütçü İmam çok çalışkan biriydi. Yaşlı olmasına rağmen hiç durmadan çalışırdı. Sık sık "Yüce dinimiz çalışmayı emretmiş. Tembellik yapmak Müslüman'a yakış-

maz." derdi Etrafına da bu konuda tavsiyelerde bulunurdu.

Yine bir gün sütlerini toplamaya giderken, bir atlının tozu dumana katarak geldiğini gördü.

— Bu saatte böyle telaşla kim gelir ki? Hayır olsun bakalım, dedi. Meraklandı. Az sonra atlı soluk soluğa yaklaştı.

Sütçü İmam geleni tanıdı.

— Ne oldu Hüseyin oğlum? Nedir bu telaşın? Hayırdır?

— Hayır değil İmam Amca. Hayır değil.

— Ne oldu?

— Daha ne olsun!

— Adamı meraktan çatlatma. Ne diyeceksen de haydi!

— İngilizler şehrimize gelmek için yola çıktılar.

— İngilizler mi?

— Evet.

— Demek ki söylenenler doğru çıktı. Boşuna dememişler; ateş olmayan yerden duman çıkmaz, diye...

— Maraş'ı işgal edeceklermiş.

— Bak sen şu işe... Bu günleri de mi görecektik Hüseyin evladım.

— Bizi kötü, çok kötü günler bekliyor İmam Amca. Çok kötü...

— Dur hemen ümitsizliğe kapılma. Ölümden gayrı her şeyin bir çaresi vardır.

— Ne çaresi imam amca...

— Bak şimdi kızacağım ama. Hemen karamsar olma. Gelsinler bakalım. Bir görelim. Ne yapacaklar, ne edecekler?

— Ne edecekler; zulüm işkence...

— O kadar kolay değil oğul. O kadar kolay değil... Bu milletin elleri armut toplamıyor.

— Ben gidip ahaliyi haberdar edeyim.

— Haydi bakalım.

Sütçü İmam atına yavaşça "deh" dedi. Onunla konuşmaya başladı:

— Duydun mu başımıza gelenleri Karayel.

At, Sütçü İmamı anlamış gibi kişnedi.

— Eh artık kötü günler geçireceğiz demektir. Sütümüzü toplayabilecek miyiz bakalım? Ama ne olursa olsun, her şartta çalışmalıyız. Bunca insan sütünü bana veriyor. Az da olsa para kazanıyor. Onların bu kazancını kesintiye uğratamayız. Düşmanlar da gelse süt toplamaya devem etmeliyiz değil mi ya Karayel.

At yine kişnedi. Burnuyla Sütçü İmam'ı itekledi.

— Hayır, şimdi oyun zamanı değil. Canım sıkkın.

Karayel bir kez daha Sütçü İmam'ı burnuyla itekledi.

— Olmaz dedim Karayel. Canım sıkkın. Haydi bakalım. Aç biraz adımlarını.

Karayel hızlı yürümeye başladı. Sütçü İmam sütleri kapıların önünde bekleyenlerden aldı. Güğümlerine doldurdu. Hemen paralarını verdi. Dükkânına doğru gitmek için hazırlık yaptı. Yola koyuldu. Az sonra tepenin ardından büyük bir toz bulutunun kalktığını gördü. Oraya dikkat kesildi.

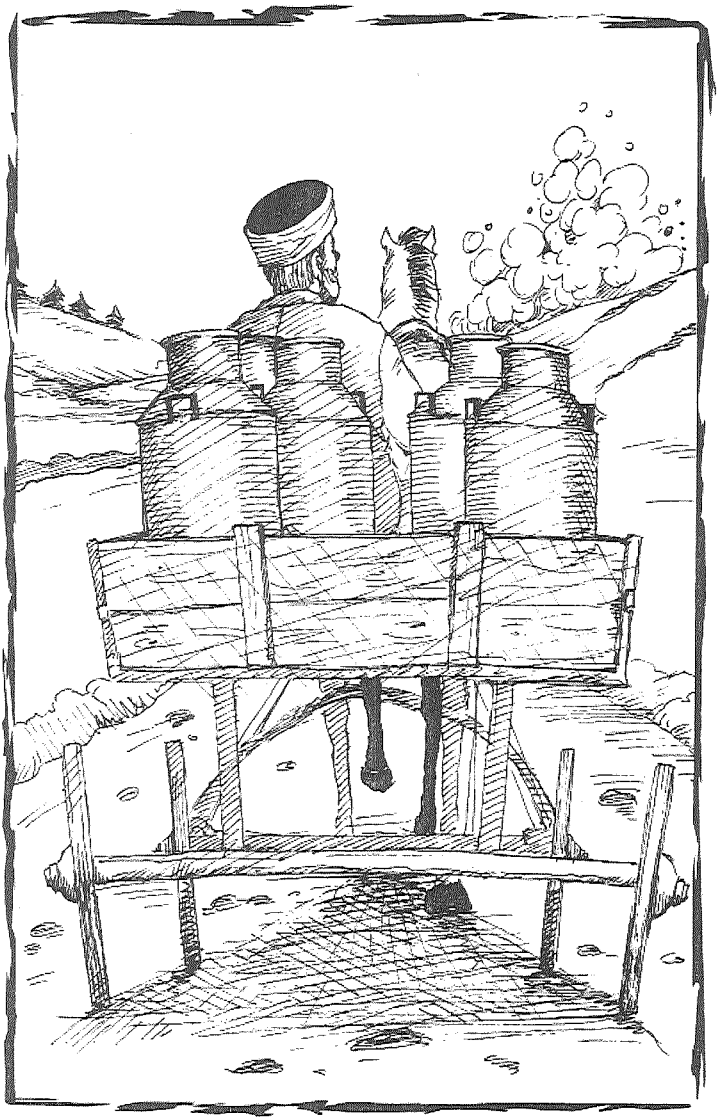
— İngilizler olmalı. Geliyorlar. Haydi Karayel biz işimize bakalım.

Dükkânına geldiğinde süt güğümlerini indirdi. Karayel'i dükkânının önündeki akasya ağacına bağladı. Önüne biraz saman ve ot koydu. İşini yapmaya başladı.

Az sonra at kişnemelerini duydu. Camdan dışarıya baktı.

— Geldiler, dedi. Meydanda toplanıyorlar. Toplansınlar bakalım. En iyisi dışarı çıkmamak.

İşine dalmışken bir ara camın tıklatıldığını fark etti. Birkaç İngiliz eri ona işaret ediyordu.

Sütçü İmam:

— Bunlar ne istiyorlar acaba, dedi.

Erler ise camda dizili simitleri gösteriyorlardı.

— Simitler satılık değil, dedi Sütçü İmam. Başını ve ellerini olmaz diyerek salladı.

Ancak İngiliz erler bundan bir şey anlamadı. Erler gittikçe artıyordu. Kimisi de para gösteriyordu.

— Satılık değil dedim ya! Satmıyorum!

Askerler bu kez süt içmek istediklerini işaretle anlatmaya çalıştılar. Sütçü İmam yine "olmaz" dedi. Kalktı. Camekândaki simitleri toplayıp sandığa koydu.

Dışarıda duran birkaç güğüm sütü almak için hamle yaptığında ise askerler kendisine engel olmak istedi.

— Bırakın beni! Size satılık bir şey yok! Anlamıyor musunuz?

Askerler ise ona gülüyorlardı. Güğümleri almak için birbirleriyle itişiyorlardı. Sütçü İmam hemen güğümleri ellerinden aldı. Hırsla yere döktü.

— Alın size süt!

Askerler şaşırmıştı. Bir dökülen sütlere bir de Sütçü İmam'a baktılar. Az sonra komutanları geldi. Yanında tercümanı da vardı.

Tercüman:

— Sütleri neden döktün, diye sordu.

— Sütler benim değil mi dökerim dökmem. Benim bileceğim iş.

— Askerler paranı verecekmiş.

— Ben para istemiyorum hele bunların parasını asla.

— Bu yaptığını hiç beğenmemişler.

— Onların buraya gelişini biz beğendik mi? Sor bakalım buraya neden gelmişler.

— Komutan diyor ki, buraya adalet hak hukuk getirmek için gelmişler.

— Bak sen... Hangi adalet, hangi hak, hangi hukuk?

— Sizlere iyi davranmak ve iyi geçinmek istiyorlar.

— Buna inanalım mı? Bizimle iyi geçinmek istiyorlarsa, buradan gitsinler. O zaman çok memnun oluruz.

— Seni bu kez affediyorlar.

— Beni mi? Ne yaptım ki, affediyorlar? Kim oluyorlar?

— Onlar, bundan sonra sizin her şeyinizden sorumlularmış.

— İstemez. Bizim olan her şey, bizim sorumluluğumuzdadır. Özgürlüğümüz ve vatanımızı da... Bunu böyle bellesinler.

O sırada komutan önündeki otları yemekte olan Karayel'in yanına gitti. Onu okşamak istedi ama Karayel ona karşı öfkeyle kişnedi. Subay çekindi.

— Ne kadar vahşi hayvan...

— O vahşilerden iyi anlar, dedi Sütçü İmam. Dikkat edin ısırmasın.

Tercüman bu sözleri çevirdi. Komutan öfkelendi.

— Ne demek istiyorsun!

— Atım vahşileri iyi tanır, dedi.

— Atını beğendim. Güçlü kuvvetli. Satın almak isterim.

— Çattık, dedi Sütçü İmam. Hiçbir şey satılık değil. Ne süt ne simit ne de at. Hiçbiri.

İngiliz komutan bu sözlere güldü.

— Siz Türkler çok gururlusunuz. Ama sizinle anlaşacağız. Er geç anlaşacağız.

— Anlaşmak isteyen kim? Geldiğiniz gibi defolup gidin!

Tercüman korkudan bu sözleri çevirmedi. Komutan daha sonra askerlerin yanına gitti. Diğer askerler de dükkânın önünden

çekildiler. Sütçü İmam içeri girdi. Kapıyı kilitledi.

— Bunlar insanın başını belaya sokacaklar... Ne laf anlamaz insanlar. Süt benim değil mi? Dökerim dökmem. İstediğime veririm vermem... Siz ne karışıyorsunuz!

Az sonra askerler şehre dağılıp ağaçlara, duvarlara bildiri asmaya başladılar. Bildiride şunlar yazıyordu:

"Bugün itibariyle Maraş'ın yönetimi biz İngilizlere devredilmiştir. Bundan sonra şehrin emniyeti, halkın can ve mal güvenliğinden bizler sorumluyuz. Sizlere adalet, hak ve huzur getireceğiz.

Şehrin güvenliği ve huzuru için herkes sahip olduğu silahları iki gün içerisinde mesai saati bitimine dek getirmekle yükümlüdür. Bu süreden sonra üzerinde silah bulunanlar cezalandıracaktır.

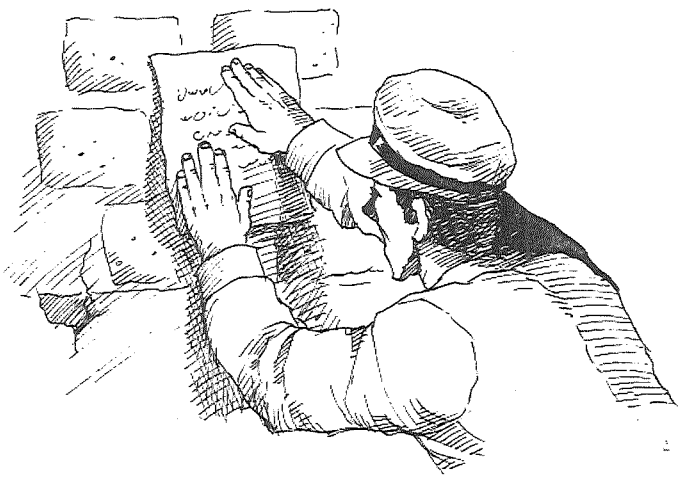
Tüm şehir halkı kurallarımıza uymak zorundadır. Karşı çıkanlar İngiliz adaletince verilecek cezaya çarptırılacaklardır.

Maraş halkına duyurulur..."

Camdan neler olup bittiğine bakan Sütçü İmam:

— Ne yapacaklarını, nasıl yapacaklarını yazdılar, şimdi de asıyorlar herhalde. Hiç vakit kaybetmek istemiyorlar.

Sütçü İmam biraz sonra dükkânının kapısını açtı. Gidip ağaca asılan yazıyı okudu.

— Bak sen, bizlere adalet getireceklermiş. Silahlarımızı verecekmişiz. Sonra? Siz de istediğinizi yapın değil mi? Karayel dikkat et, bu komutanın sende gözü var.

At hemen ön ayaklarını kaldırdı. Şaha kalktı. Uzun uzun kişnedi. Sütçü İmam bunun üzerine tebessüm etti.

— Tamam tamam... Seni ona vermeyeceğim. Söz.

II. Bölüm

KARAYEL'İN MARİFETİ

Ertesi sabah İngilizler köy meydanına birçok silahın getirileceğini ve Türklerin elinde silah kalmayacağını sanıyorlardı. Bundan sonra şehirde daha rahat hareket edebileceklerini ve kendilerini güvende hissedeceklerini düşünüyorlardı. Ancak bekledikleri gibi olmadı. Meydana hiç silah getirilmemişti.

İngiliz komutan bu duruma şaştı:

— Ne yani! Şimdi Türklerde hiç mi silah yok. Buna inanmamızı beklemiyorlar herhalde.

Diğer bir komutan ise:

— Merak etmeyin, bir süre sonra meydan dolacaktır, dedi.

— Bundan şüpheliyim ama...

— Türkler kendi ayaklarıyla silahlarını getirip teslim edeceklerdi. Anlaşma böyle. Anlaşmaya uyacaklardır.

— Ya uymazlarsa. Ya her evde bir tüfek veya tabanca varsa?

— Onları da toplarız.

— Nasıl toplayacağız?

— Zorla evlerine girerek.

— Bu tepki çekmez mi?

— Çeker ama bizim güvenliğimiz için bu gerekli...

— Birkaç gün daha bekleyelim.

— Siz boşuna merak içindesiniz. Göreceksiniz sürenin dolmasına az bir süre kala silahlarını getireceklerdir.

— Bakalım göreceğiz... Tamam, birkaç gün daha bekleyelim.

İngilizler silahların süre bitimine yakın getirileceğini düşünüyorlardı. Son ana kadar beklediler. Gelen giden olmadığı gibi silahını getirip bırakan da olmadı. Yalnız altı yaşındaki Küçük Ali bir gün elindeki çakısını götürüp meydandaki masaya bıraktı.

Bu durumu gören İngiliz subaylar o kadar şaşırdı ki, neredeyse küçük dillerini yutacaklardı.

Kızgınlıkla sordular:

— Bu ne?

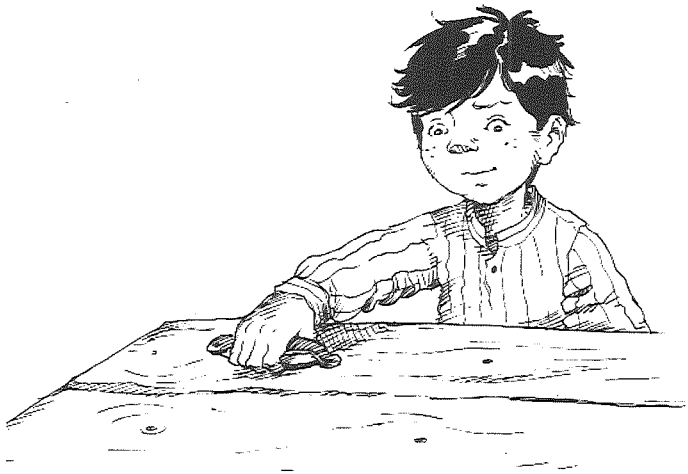
— Çakı.

— Bu çakı kimin?

— Benim.

— Biz, büyüklerin silahlarını istedik.

— Ben de büyüğüm. Tam altı yaşındayım. Silahımı getirip veriyorum. Bu sözler üzerine iki komutan birbirine baktı.

Getire getire çocuğun teki bir çakı getirmişti. İkisi de masada duran çakıya bakakaldılar.

Küçük Ali çakısını bıraktıktan sonra dönüp gitmişti. Olan biteni dükkânındaki camdan izleyen Sütçü İmam, bu durum karşısında gülmeye başlamıştı.

— Hay Allah... Küçük Ali sen çok yaşa. Hah hah ha... Şu komutanların şaşkınlığına bakın. Ya siz ne bekliyordunuz? Yani Türk halkı paşa paşa silahlarını mı bırakacaktı? Etrafta bir de çeteler var. Hani ada-

let getirecektiniz? Bu çetelerin hakkından gelin de ne kadar samimi olduğunuzu görelim. Gerçi ben biliyorum ama. Neyse...

Ertesi sabah İngilizler sırayla her evin kapısının vurmaya başladılar:

— Açın kapıyı!

— Siz kimsiniz?

— Evinizi arayacağız emir var!

— Ne istiyorsunuz bizden?

— Silah arayacağız. Açın!

— Çabuk olun!

— Bu şekilde eve giremezsiniz!

— Gireriz.

Koca Maraş o gün evlere zorla girmek isteyen İngilizlerin yaptıkları ile çalkalandı. Askerler evlere girmeye kalkışmışlardı. Evlerde ne kadar bıçak, testere ve benzeri kesici alet varsa toplamışlardı. Bir tane de av tüfeği bulabilmişlerdi. Bu durum komutanları daha da kızdırdı.

— Bunlar tüfeklerini nereye saklarlar?

— Bula bula bir av tüfeği bulduk.

— Silahsız olduklarına inanmam. Ama silahlarını nereye saklıyorlar?

— Az sonra yanlarına Sütçü İmam geldi. Komutanlara yaklaştı:

— Sizlere bir ricada bulunmak istiyorum.

— Buyurun.

— Silah diye evdeki bıçakları bile topladınız. Ekmeğimizi kesemiyoruz. Bıçaklarımızı geri verin. Bunu diyecektim. Ayrıca madem güvenliğimizden siz sorumlusunuz, Maraş'ın etrafında çeteciler var. Bunlar halkın güvenliğini tehdit ediyor; hırsızlık ve soygun yapıyorlar. Bu çetecilerin hakkından gelin ki, biz de kendimizi güvende hissedelim. Böylece ağaçlara astığınız o bildirinin gereklerini de yerine getirmiş olursunuz...

Bu sözleri duyan komutanlar birbirlerine baktılar. Bu yaşlı adam ne diyordu böyle? Çetelerden bahsediyordu. Güvenlikten bahsediyordu. İşin bu yanını hiç düşünmemişlerdi. Sütçü İmam'a uzun süre baktılar. Sonra onu başlarından defetmek istercesine:

— Siz merak etmeyin gereken yapılacaktır, dediler.

Sütçü İmam:

— Acaba ne zaman yapılacak, diye sordu.

— En kısa sürede...

— Peki...

Tam gidiyordu ki, komutan Sütçü İmam'a "Dur!" dedi. Sütçü İmam döndü.

— Senin şu atın...

— Ne olmuş atıma?

— Onu satın almak istiyorum.

— Satılık değil.

— İki altın veririm.

— On altın da versen satmam. Size benden satılık bir şey yok!

— İhtiyar çok inatçısın.

— Öyleyimdir.

— Bak, ben senin inadını kırmasını bilirim.

— Ya öyle mi?

— Ancak ben, sana zor kullanmadan bir teklif yapıyorum. Yoksa zorla da alırım.

— Komutan zorla da olsa atımı alamazsınız. Alsanız bile binemezsiniz.

— Binemez miyim?

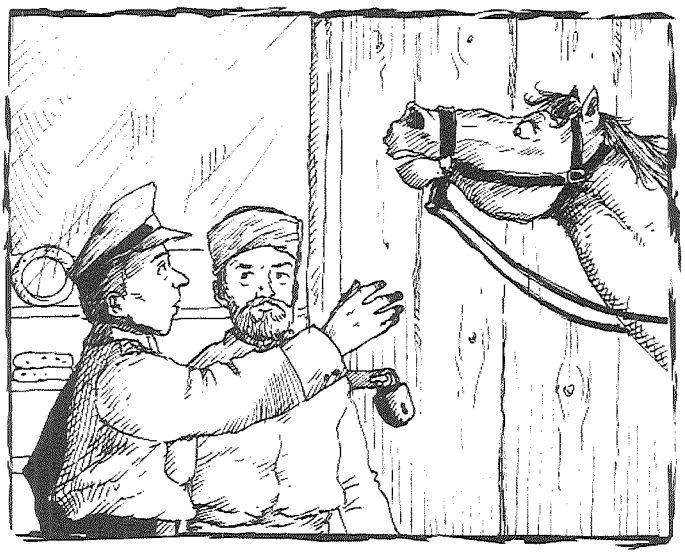
— Evet.

— Göreceğiz bakalım.

İngiliz komutan bu sözlerden sonra hızla oradan hızla uzaklaştı. Giderken de atın yanına yaklaştı. Ona alıcı gözle baktı.

— Sana nasıl bineceğimi göstereceğim.

Karayel ise komutana dönüp acı acı kişnedi.

Sütçü İmam dükkânda işlerini bitirdi. Sonra ne zamandır bir köşede sakladığı tabancasını kontrol etti. "Bunların ne yapacağı belli olmaz. Bu baba yadigârını onlara teslim etmeyeceğim. Bakarsın bir gün lazım olur. Kendimi korumak zorunda kalırım... Ben ki, bunca sene silaha el sürmedim. Tabancadan, tüfekten nefret ederim. Ama zorda kalınca, iş başa düşünce de gerekeni yaparım. Silahla hiçbir şey hallolmaz. Bizim gibi yaşını başını almış insanların

tabanca ile ne işi olabilir? Ah keşke dünyada hiç savaş olmasaydı. Herkes birbirine saygı gösterseydi. Ne kadar güzel olurdu... İnsanlar barış ve huzur içinde yaşarlardı. Ama bir türlü olmuyor. Bize hayat hakkı bırakmıyorlar. Böyle olunca da bizler hayatımızı devam ettirmek için her şeyi göze almak zorundayız." diye düşündü.

Sütçü İmam oturduğu yerden yabancı birine bakar gibi tabancasına baktı. Sonra onu yerine koydu.

— Haydi bakalım bu kadar oturmak yeter. Şimdi şu boş güğümleri sahiplerine dağıtalım da akşama sütlerimizi alabilelim.

Boş güğümleri arabasına yükledi. Sonra Karayel'i arabaya koştu.

— Haydi Karayel. Yolları biliyorsun...

Karayel gide gele, bütün yolları öğrenmişti. İlk önce nereye sapılacak, nereden dönülecek, hangi evlerin önünde durula-

cak bunların hepsini öğrenmişti. Hatta bir gün, Sütçü İmam hastalanınca Karayel bütün evlerin önünde durarak sütlerin hepsini kendi başına toplamıştı. Bunun üzerine mahalleli Karayel'e hayran olmuştu. Onu görenler:

— Bakın bakın Karayel bu!

— Sütçü İmam yok.

— Sütleri o mu topluyor?

— Gözlerimle görmesem inanmayacağım.

— Böyle bir şey duyulmuş değil.

— At kendi kendine gidiyor.

— Bakın evin önünde durdu.

— Şimdi diğer sokağa giriyor.

— Bu nasıl at böyle?

— Tek başına sütleri topluyor...

— Sütçü İmam'ın atı da böyle olur zaten.

— Onun bir kere olsun, ata ne eliyle ne de kırbaçla vurduğunu gördüm.

— O, kimseyi incitmez.

— Çok iyi birdir.

Karayel gerçekten de o gün sütleri toplamış ve dükkânın önünde durmuştu. Şimdi de Sütçü İmam dizginlerini bırakmış ona sadece, haydi Karayel, dur Karayel demekle yetiniyordu. Çünkü atı nasıl olsa nereye gideceğini iyi biliyordu.

Karayel, Sütçü İmam'ın o şefkatli, o yumuşacık sesini duyunca ne demek istediğini anlıyordu. Ondan başkasının sözünü asla dinlemiyor, hele üzerine hiç kimseyi bindirmiyordu. Onun bu özelliğini iyi bilenler hep eski bir hikâyeyi hatırlamadan edemezdi. Bu, Sütçü İmam'ın Karayel'le tanışmasının hikâyesiydi.

Bir kış günüydü. Sütçü İmam o zaman küçük arabasına koştuğu eşeği ile süt topluyordu. O sabah süt topladığı bir köyden diğerine giderken, bir at yavrusu gördü. Bu yavrunun annesi olan at ise az ile-

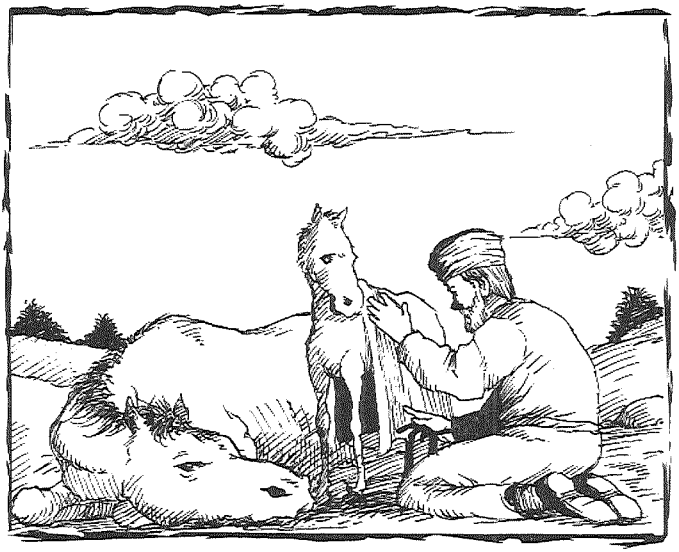
ride yatıyordu. Belli ki at hastalanmıştı. Hemen Sütçü İmam yavrunun yanına gitti. Yavru tir tir titriyordu. Onun üzerine bir çul örttü. Sonra yerde yatan atın başına yöneldi.

— Ölüyor, dedi. Yazık yavrusu da var. Bu atın sahibi kim? Bu dağ başına neden bırakmışlar?

Bir iki saat atın başında bekledi. At ölüverdi. Yavru yetim kalmıştı. Sütçü İmam onu arabanın arkasına bağladı ve ahıra getirip koydu. Onu sütle besledi. Sonra yine köye süt almak için gidip gelirken sordu soruşturdu. Ama atın sahibini bulmadı.

— Biraz daha bekleyeyim, dedi. Sahibi eninde sonunda gelecektir. O zaman tayı sahibine veririm. dedi.

Bu olayın üzerinden epey zaman geçti. Tay büyümeye ve serpilmeye başladı. Artık ot ve saman yiyecek duruma gelmişti.

Sütçü İmam bir gün cemaat ile camiden çıkarken dükkânın önünde kısa boylu, zayıf birinin kendisini beklediğini gördü.

— Herhalde süt ya da simit almak için bekliyor, dedi.

Acele adımlarla adama yaklaştı:

— Buyurun beni mi bekliyorsunuz, dedi.

— Ben Sütçü İmam ile konuşacaktım.

— Benim.

— Size diyeceklerim var.

— İyi ya dükkâna girelim. Oturalım. Orada konuşuruz. Böyle ayaküstü olmaz.

Adam çekingen davranıyordu.

— Adım Gregoryan, dedi adam.

— Hoş geldiniz. Size bir bardak ılık süt ikram edeyim.

— İçmeyeyim teşekkür ederim.

— Bak Gregoryan. Bu olmadı şimdi. Beni misafire ikramda bulunmaktan mahrum bırakıyorsunuz.

— Peki öyleyse.

Sütçü İmam Gregoryan'a bir bardak ılık süt koyup uzattı.

— Al bakalım, afiyetle iç... Hem iç hem de konuşalım.

— Sütçü İmam sende bir tay varmış.

— Evet var. Annesi ölmüştü.

— Biliyorum.

— O tay benim.

— Senin mi?

— Evet. Bir ara işlerim kötüleşmişti. Maraş'tan Antep'e gitmek için yola koyulmuştum. Atım birden rahatsızlandı. Arabadan çözdüm. Zavallı hayvan birden yere yıkıldı. Küçük bir yavrusu vardı. Süt emiyordu daha... Ne olduğunu anlamadım. O sırada aniden bir çetenin baskınına uğradık. Ne yapacağımı bilemedim. Tası tarağı toplayıp kaçtık. Atı da, yavruyu da orada bırakmak zorunda kaldım. Eşkıyalar herhalde yavru küçük işimize yaramaz demişler. Duydum ki yavruya sen bakıyormuşsun.

— Ben bakıyorum. Gel sana da göstereyim...

— Bakalım...

İkisi de kalktı. Dükkândan çıktılar. Arkada bulunan küçük ahıra girdiler.

— Bak, dedi sütçü İmam. İşte o gün ayakta dahi zor duran tay bu işte.

Gregoryan gözlerine inanamadı.

— Aman tanrım! Ne kadar güzel bir tay bu...

Tay ise huysuzlanmıştı. Yabancı birini görünce hemen böyle yapardı. O sadece Sütçü İmam'a alışmıştı.

— Çok güzel bir tay olmuş. Bu büyüyünce iyi bir at olur.

— Olur, dedi Sütçü İmam.

— Sana teşekkür ederim. Taya bakmışsın.

Senin bunda emeğin ve hakkın var. Ben bu tayı almak isterim.

— Alabilirsin...

— Çok teşekkür ederim. Üzülme masrafını vereceğim.

— Para falan istemem. Tayı alabilirsin.

Gregoryan bir anda sevindi. Taya doğru bir iki adım attı. Tay hemen huysuzlandı. Ön ayaklarını kaldırdı.

Bu durum karşısında şaşıran Gregoryan:

— Yavaş ol, dedi...

Birkaç kez daha taya yaklaşmak istedi ama bu hiç mümkün olmadı. Her seferinde tayın o kızgın hâliyle karşılaştı. Kısa bir süre düşündü. Sonra Sütçü İmam'a döndü:

— Ben düşündüm ki, bu tay size çok alışmış. Siz de ona alışmışsınız. İçin için üzülüyorsunuz. Bana alışması epey uzun sürecek. Üstelik her zaman huysuz olacak. En iyisi bu tay sizin olsun.

— Ama bu tay sizin.

— Ben de onu size hediye ediyorum.

— Ama...

— Aması maması yok...

— O zaman ben de size para vereyim. Onu satın almış olayım.

— Olmaz. Kesinlikle istemem.

— Fakat...

— Sütçü İmam sizde ne zamandır misafirin sözü dinlenmez oldu?

— Eh şimdi beni en hassas yerden vurdunuz. Size teşekkür ederim.

— Bir şey değil... Haydi kalın sağlıcakla.

— Sağ olun Gregoryan yine beklerim.

Sonraki yıllarda Gregoryan fırsat buldukça Sütçü İmam'ın dükkânına uğradı. Onun sütünden içti. İyi arkadaş oldular... Sonra Sütçü İmam, Gregoryan'ın vefat ettiğini büyük üzüntüyle öğrendi.

Sütçü İmam Karayel'le birlikte akşam sütlerini toplamaya gidiyordu ki Karayel birden kişnedi.

— Ne oldu Karayel? Sen hiç böyle tedirgin kişnemezdin. Hayrola?

Karayel bir kez daha kişnedi. Bunun üzerine Sütçü İmam,

— Dur bakalım, dedi.

Karayel durunca, Sütçü İmam ayağa kalktı. Çevreye baktı.

— Çok uzaktan atlılar geliyor. Bunlar çeteci olmasın? Neyimizi alacaklar ki, ne paramız var ne de turamız. Seni zaten alamazlar.

Karayel bir kez daha kişnedi. Az sonra atlılar iyice yaklaştı. Sütçü İmam,

— Bunlar İngiliz devriyeleri... Hay Allah! İşin yoksa şimdi bunlara dert anlat!

— Neyse haydi bakalım yavaş yavaş yürü sen. Ne isteyeceklerse, ne diyeceklerse gelsinler, desinler. Biz işimize bakalım.

Az sonra bir atlı arabaya yaklaştı.

— Dur!

Sütçü İmam:

— Dur bakalım Karayel. Ne diyecekler?

Karayel durdu.

— Merhaba ihtiyar...

— ...

— Bak yine karşılaştık. Bundan sonra da sık sık karşılaşacağız.

— Ben karşılaşmak istemiyorum.

— Ama artık buralar bizim. Bizim memleketimizde yaşıyorsunuz.

— Öyle mi?

— Evet.

— Senden atını istedim, vermedin. Şimdi bana verilen yetkiye dayanarak bu ata el koyuyorum. Bundan sonra at benimdir.

— Ama bu sizin sözlerinizle çelişiyor.

— Çelişiyor mu?

— Elbette ya...

— Nasıl?

— Bakın siz geldiğinizde, her yere duyurular astınız. Dediniz ki, hak, hukuk, adalet dağıtacağız. Oysa keyfi bir tutumla benim atıma el koyuyorsunuz.

— Bedelini öderim.

— Ama ben satmıyorum. Bana elli altın da verseniz satmayacağım. Buna rağmen siz el koyuyorsunuz. Buralar bizim diyorsunuz. Yüzyıllarca bize yurt olmuş Maraş nasıl sizin memleketiniz olabilir?

— Anlaşma...

— Hangi anlaşma? Siz ona anlaşma mı diyorsunuz?

— Sen çok konuşuyorsun!

— Ben doğruları söylüyorum.

— Ben atı istiyorum... Ne kadar para istiyorsun sen, onu söyle. Yoksa zorla alacağım...

— İngiliz adaletiyle mi?

— Sana para teklif ediyorum.

— Ben de satmıyorum diyorum!

— Bak ihtiyar atını zorla alacağım!

— Zorla mı? İşte o mümkün değil.

— Göreceğiz bakalım, mümkün mü değil mi? Askerler şu atı çözün...

O sırada Sütçü İmam arabadan indi. Karayel'in yelelerini okşadı. Yaklaşan üç er atın dizginlerini tutmak için harekete geçtiğinde Karayel hemen şaha kalktı. Ayaklarıyla gelenlerin üzerine doğru bir hamle yaptı. Bunun üzerine askerler geri çekildiler.

— Bizi yaklaştırmıyor.

— Yakalayın!

Askerler tekrar denediler ama sonuç değişmedi. Yaklaşamadılar bile... Komutan çok öfkelendi.

— Bu nasıl at böyle! Böyle bir at görmedim.

Sütçü İmam komutanın yanına gitti.

— Komutan sen bu ata bineceğini söyledin. İyi binici olduğunu iddia ettin.

— İddia değil. Zaten öyleyim. İyi biniciyim...

— Peki, seninle bir anlaşma yapalım.

— Yapalım.

— Şartların nedir?

— Kolay... Atı çözeceğim. Eğer sen bu ata binip şu ötedeki ağaçtan dolaşıp atın üstünde buraya kadar gelebilirsen at senin olsun. Yok, gelemezsen beni bir daha rahatsız etmeyeceksin. Ne beni ne de atımı...

— Tamam. Bu benim için çocuk oyuncağı... Anlaştık.

— Peki...

— Sen atı çöz. Atın için üzüleceksin ihtiyar.

— Yani kendinize o kadar güveniyorsunuz.

— Elbette.

— Dikkat edin bir yerinizi kırmayın.

— Sen beni düşünme "Atsız ne yapacağım?" diye düşün...

— Haydi bakalım.

Sütçü İmam, Karayel'in yanına gitti. Onu arabadan çözdü. Yelelerini ve burnunu okşadı.

— Göreyim seni Karayel! Bu kendini beğenmiş İngiliz'e bir oyun et. Et ki, bir daha bize yaklaşmasın. Tamam mı?

Karayel kişnedi.

— Kumandan at hazır... Bak dizginleri bile çözmedim rahat tutun, diye.

— Teşekkür ederim...

Kumandan arabanın yanına gitti. Karayel'in üstüne bindi. Atın kendisine tepki göstereceğini sanmıştı. Ama bir şey olmadı.

— Bak ihtiyar gördün mü? Ne kadar sakin duruyor.

— Allah Allah...

— Şimdi deh yavrum...

Komutan Karayel'i topukladı. At yavaşça tırısa kalktı.

— Bak bana alıştı bile...

— Evet görüyorum.

— Daha hızlı haydi bakalım dörtnala. Deh... Karayel bu kez hızlandı. Dörtnala koşmaya başladı. Ağacın etrafından geçti. Komutan kırbaçla vurdu. Bunun üzerine Karayel çılgına döndü. Ön ayakları ile şaha kalkıyor, arka ayaklarıyla çifte atıyor, komutanı üzerinde çalkalayıp duruyordu. Komutan ise şaşırmıştı. Durmadan bağırıyordu:

— Bu ata ne oldu böyle?

Komutanı izleyen askerler de şaşkındı.

— Çıldırdı sanki!

— Hâlbuki başta ne kadar da sakindi!

— Ne olduysa birden oldu.

Karayel bir öne doğru şaha kalkıyor, bir arkaya doğru hamle yapıyor, komutanı üstünden düşürmeye çalışıyordu. Komutan ise atın dizginlerini sıkıca yakalamış bırakmıyordu.

— Ama senden düşmeyeceğim. Sona da yaklaştık zaten!

O sırada Karayel aniden öne doğru fırladı. Sonra başını ve boynunu sağa sola salladı. Komutan dizginlerini daha sıkı kavradı.

— Senin üzerinden düşmeyeceğim işte. Ne yaparsan yap. Düşmeyeceğim.

Karayel bu sözleri anlamış gibi son bir kez şaha kalktı. O kadar ki, kumandan dizginleri bütün gücüyle tutmasına rağmen düşmekten kurtulamadı. Yere düşerken Karayel ona bir de çifte vurdu. Komutan ne olduğunu anlayamadan yerde yuvarlandı:

— Vay canına ! Bu nasıl at böyle! Beni sırtından attı! Hayatımda böyle vahşi bir

hayvan görmedim ben! Ama az daha başarıyordum. Ne oldu da bu hayvan beni üzerinden attı. Niye öfkelendi? İlk önceleri epey sakindi.

Sütçü İmam gülerek komutana yaklaştı. Kolundan tutup kaldırdı. Bunu söyleyecektim ama haydi söyleyeyim. Eğer siz ona kamçıyla vurmasaydınız. Sizi üzerinden atmayacaktı. Ben ona değil kamçıyla elimle bile vurmadım.

— Ama o bir hayvan.

— Hayvan da olsa kötü muamele hemen tepki görür. Sanırım siz de bundan ders çıkarırsınız...

— Anlamadım...

— Anlarsınız. Şimdi söyleyin sözünüzde duracak mısınız?

— Ne sözü?

— Sizinle bir anlaşma yapmıştık. Hani attan düşerseniz, bizi rahat bırakacaktınız ya.

— Tamam tamam atın senin olsun. Sizinle bir daha işim olmaz...

— Hah şöyle... Atalarımız boşuna dememiş söz ile uslanmayanın hakkı kötektir, diye.

— Ne demek bu?

— Boş ver komutan açıklaması uzun sürer.

— Haydi bakalım Karayel bu kadar macera yeter. İşimize bakalım.

Sütçü İmam, Karayel'in yellerini okşadı. Onu tekrar arabaya koştu. Onlar oradan uzaklaşırken ne olduğunu hâlâ anlayamayan İngiliz komutan ise onlara garip garip bakıyordu.

III. Bölüm

FRANSIZLAR ŞEHRİ TESLİM ALIYOR

Bir süre sonra İngilizler şehirden gitmek için hazırlık yapmaya başladılar. Onların hazırlık yaptığını gören şehir halkı için için seviniyordu. İngilizlerden kurtuluyorlardı. Sonunda Maraş'ı ele geçirmek isteyen İngilizler gidiyordu işte. Bundan güzel bir şey olur muydu?

Bir gün İngiliz Komutan dükkânında çalışmakta olan Sütçü İmam'ın yanına geldi.

— Maraş'tan gidiyoruz!

— Biz de kalmanızı istemiyorduk.

— Ancak fazla sevinmeyin. Bizim yerimize Fransızlar geliyor. Anlaşma yapılmış. Bizler Maraş'ı Fransızlara bırakacakmışız. Yakında Fransızlar şehri bizden teslim alacaklar.

Sütçü İmam güldü.

— Kimin malını kime devrediyorsunuz?

— Anlamadım.

— Boş verin... Siz gidiyorsunuz ya. Bir gün Fransızlar da gidecektir. Bundan eminim, dedi Sütçü İmam...

— Fransızlar size bizim gibi adaletli davranmayabilir.

— Eh göreceğiz bakalım...

Halk ise İngilizler gidiyor diye seviniyordu:

— İngilizler Maraş'tan gidiyor.

— Kurtuluyoruz onlardan.

— Maraş'ımız işgalden kurtuluyor.

— Şükürler olsun.

— Eski huzurlu günlerimiz geri gelecek demektir.

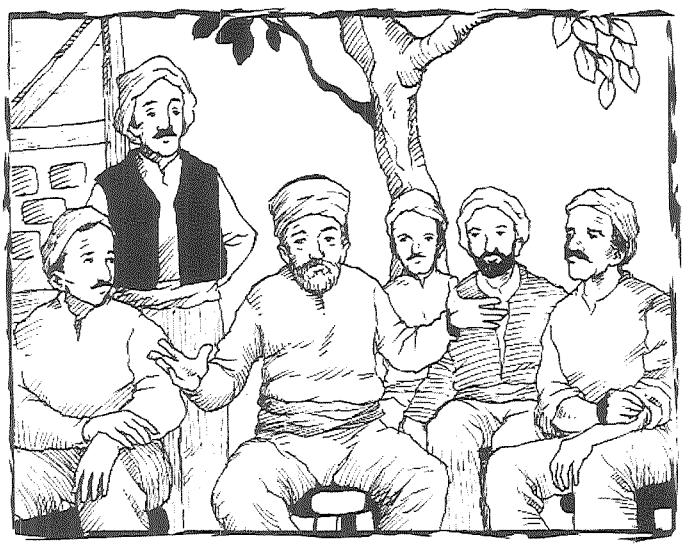
— Yine eskisi gibi biz bize yaşayacağız.

— Karışanımız olmayacak.

— Gitsinler de bir daha gelmesinler.

— Maraş'ımıza uğramasınlar.

Az sonra Sütçü İmam gelip halkın arasına oturdu. Herkes ona dikkatlice baktı. Üzgün olduğu belliydi.

— Hayrola İmam Efendi?

— Üzgün görünüyorsunuz.

— Baksana İngilizler gidiyor.

— Sen ve Karayel o komutandan kurtuluyorsunuz.

— Gitsinler de gelmesinler...

Sütçü İmam ise susuyordu. Onun bu suskun hâli ahaliyi daha da meraklandırdı.

— Ne oldu?

— Bir şey mi var?

— Neden susuyorsun?

— Yoksa bildiğin bir şey mi var?

— Ne biliyorsan bize de söyle...

Sütçü İmam başını yavaşça kaldırdı, kendine merakla bakanlara döndü:

— İngilizler gidiyor. Doğru. Ama...

— Ama?

— Ama Fransızlar geliyor. Yakında Maraş'ı İngilizlerden teslim almak için geleceklermiş.

— Sen nereden duydun?

— Bunları kim dedi sana?

— Gerçek mi?

— Bana İngiliz komutan söyledi. Hani Karayel'in yere attığı komutan.

— Deme!

— Desene bizi daha kara günler bekliyor.

— Biz de sevinmiştik.

— Boşuna sevinmişiz.

— Maraş'ımızı şimdi Fransızlar alacak. Bu günler de geçecek mi Yarabbi?

Sütçü İmam yine bir süre sustu. Sonra yavaşça konuşmaya başladı. Üzgün olduğu her halinden anlaşılıyordu:

— Belli ki bizi zor günler bekliyor. Sabretmemiz gerekli... Ancak bizim için her şeyden önemlisi millet olarak şerefimiz ve namusumuzdur. Bu yüzden çok dikkatli olalım. Fransızlar her türlü zorluğu

yapacaklardır bize. Sakın birbirimize düşmeyelim. Aramızı bozmak isteyebilirler. İçimizde casuslar sokabilirler. Onun için her şeyi ulu orta konuşmayın. Silahlarınızı çok iyi saklayın. Maraş'ımızın işgali elbet bir gün bitecek. Asla üzgün ve ümitsiz olmayın. Müslüman her an ümidini korumalıdır. Unutmayın ölümden başka her şeyin bir çaresi vardır. Allah bizimle beraberdir. O mazlumun yanındadır. O iyilerle beraberdir. Haklılarla beraberdir.

Onun bu konuşmasından yanındakiler de etkilenmişti.

— Doğru diyorsun.

— Ümitsiz olamayız.

— Birliğimiz bozmayalım.

Sütçü İmam:

— Ayrıca şimdiden Maraş'ta eli silah tutanları örgütlemek gerek. Bir direniş grubu kuralım. Ancak bu konu çok gizli kalmalı.

— Elbette.

— Hemen işe başlayalım.

— Derhal bir liste yapalım.

— Birbirimizle haberleşelim.

— İyi olur.

— Artık iş başa düştü.

Birkaç gün sonra Maraş'ın dışında İngiliz birlikleri bekliyordu. Uzaktan gelen Fransız birlikleri lacivert elbiseleri ile gözükmüşlerdi. Halktan üç beş kişi bu devir teslim törenini izlemek için Maraş dışına dek çıkmışlardı. Bunların içinde Sütçü İmam yoktu. "Ben tören falan izlemem." demişti.

İngiliz komutan, Fransızları selamladı:

Maraş'ı size teslim etmekle gurur duyduğumu ifade etmek isterim. Anlaşma gereği sizin de Maraş'a adalet, barış ve huzur getireceğinizden eminim. Sizlere başarılar dilerim.

Fransız Komutan Yüzbaşı Jülie de:

— İyi dilekleriniz için teşekkür ederim. Sağ olun, dedi...

Artık Fransızlar Maraş'taydı...

Fransızlar Hükümet konağına doğru giderken halk üzgün bir şekilde onlara bakıyordu.

Biraz sonra Fransız Yüzbaşı Jülie Hükümet Konağı'nın balkonuna çıktı ve şu bildiriyi okudu:

"Maraşlılar!

Anlaşma gereği artık Maraş'tan biz sorumluyuz. Ayrıca Mondros Anlaşması'na dayanarak birliklerimiz yakın çevrelerin de yönetimini ele alacaklardır. Şunu iyi biliniz ki; Türk halkına kesinlikle kötü davranılmayacaktır. Ancak bu, bizim koyduğumuz kurallara uymanızla mümkündür. Ayrıca şehirde yaşayan Ermeni vatandaşlar ile Türkler arasında istenmeyen olayların çıkmasını önleyeceğiz. Bizi coşku içinde

karşılayan Ermeni vatandaşlara teşekkür ederim.

Her Türk, şehrin güvenliği için silahını getirmelidir. Bunun için size üç gün süre veriyorum. O günden sonra kimin üstünde silah bulursak hapis cezası alacaktır. Daha sonra evlerde de arama yapılacaktır.

Bize yardımcı olmanızı diliyorum..."

Maraş halkı onun bu sözlerini büyük üzüntü ile dinledi.

— İngilizler bir çakı bulmuştu. Size de bir bıçak yeter.

— Silahlarımızı teslim edecekmişiz.

— Hapis cezası vereceklermiş.

— Ya onlara kim ceza verecek?

— Bakın bakın bayrağımızı indiriyorlar.

— Eyvah!

— Yerine Fransız bayrağını çekiyorlar.

— Çok hızlı başladılar.

— Bunlarla işimiz var.

— Eninde sonunda gidecekler...

Fransızların ilk işi İngilizler gibi her yere duyuru asmak oldu. Bu duyurularda komutanın Maraşlılara okuduğu metin vardı. Daha sonra Maraş'ın ileri gelenlerini zorla Hükümet Konağı'na götürdüler. Onlara kimlerde silah bulunduğunu ve kimlerin zengin olduğunu sordular. Gidenlerin hiçbiri konuşmadı. Bunun üzerine Fransız Yüzbaşı Jülie:

— Demek konuşmuyorsunuz...

— ...

— Birbirinizi kolluyorsunuz. Ama ben sizi konuşturmasını bilirim. Mutlaka konuşacaksınız. Atın bunları içeri! Bir dilim ekmek ve bir bardak sudan başka bir şey de vermeyin. Maraş'ta işleri yoluna koyacağım. Buranın da Fransız uygarlığının bir parçasını olmasını sağlayacağım.

Maraş, ileri gelenlerin hapse atılmasıyla çalkalanıyordu. Herkes tutuklananlarının ne zaman serbest bırakılacağını düşünüyordu. Ayrıca her sokakta üçer kişilik devriyeler dolaşıyordu. Çocuklar ve kadınlar onları sokakta görünce korkuyordu. Artık halkın huzuru kaçmıştı. Korku bütün Maraş'ı sarmıştı.

Sütçü İmam ise yine süt satmaya ve süt toplamaya gidiyordu. İngilizlerin aksine Fransızlar onu pek önemsemiyordu. Yaşlı diye onu gözetim altında tutmuyorlardı. Onlar daha çok eli silah tutabilecek ve zengin sayılabilecek insanları takip ediyorlardı.

Sütçü İmam güğümleri arabaya koydu:

— Haydi bakalım Karayel işe koyulalım. Hiç keyfim yok ama... Yine de işimizi yapmalıyız, değil mi?

Sütçü İmam sokaktan sokağa giderken, hep devriyelere bakıyordu. Nerede duruyorlar? Kaç kişiler? Saat kaçta geçiyorlar?

Dar bir sokağa girdiğinde karşıdan gelen askerler yaklaşıyordu. İşaretle "Dur!" dediler...

— Sen ne iş yapıyorsun?

— Süt alır satarım...

— Güğümlerin içinde ne var?

— Süt var ne olacak!

— Nerden bileceğiz...

— Güğümün içinde ne olur ki?

— İn aşağıya...

Askerler Sütçü İmam'ın üstünü aradılar. Bir şey bulmadılar.

— Güğümleri de arayalım.

— Ama onlar süt dolu.

— Olsun. Kolayı var dökeriz.

— Döker misiniz?

— Dökeriz ya.

— Fakat sütler...

Askerler arabaya bindi. Hemen iki güğümü boşaltmaya başladılar. O anda Karayel aniden hareket etti. Askerler dengelerini kaybettiler. Üstleri başları süt içinde kalmıştı. Çok öfkeliydiler:

— Bir ata sahip çıkamadın!

— Bak bizi düşürdün.

— İstemeyerek oldu. Bu at yabancı görünce hep böyle yapar. Vahşidir biraz.

Erin biri arkadaşına:

— Diğer güğümleri de dökelim mi?

— Hayır gerek yok...

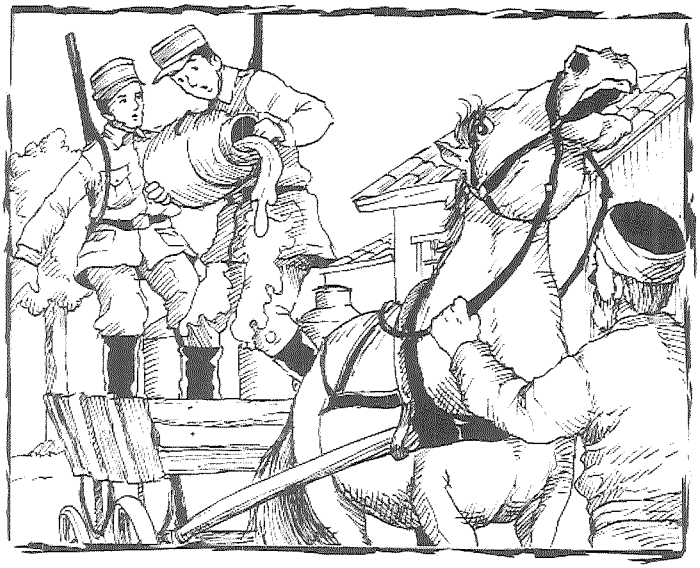
Askerler öfkeli bir biçimde üstlerini silkelediler:

— Şimdi akşama dek süt kokacağız.

— Bir daha süt arabasına yaklaşmam.

— Asla!

— Haydi sütçü yoluna git.

Sütçü İmam devrilen iki güğümü aldı. Arabasına koydu.

— Haydi bakalım Karayel, dedi. Sütlerin kalan kısmını kurtardın... Artık bizi durdurmazlar. Bu süt banyosu onlara iyi bir ders oldu.

IV. Bölüm

SÜTÇÜ İMAM SİLAH KAÇIRIYOR

Kısa sürede Maraş'ta ve civar köylerde, eli silah tutan gençlerden oluşan gizli birlikler kuruldu. Bunların amacı Maraş'ı Fransızlardan kurtarmaktı. Mümkün olduğu kadar Fransızlara zarar vermek, onları yıldırmak istiyorlardı. Bir gece Maraş'ın dışında bir araya gelmişlerdi. Konuşup plan yapmak istiyorlardı.

— Maraş'taki Fransızlar bize göz açtırmıyor.

— Çok sıkı güvenlik var.

— Halkın elindeki silahları toplayacaklar.

— Onlardan önce o silahlara ulaşmamız lazım.

— Bu silahlar bizim olmalı.

— Fransızların eline geçmemeli.

— Ancak Maraş'tan silah çıkarmamız mümkün değil.

— Neredeyse imkânsız.

— İmkânsız diye bir şey yoktur.

— Bir yolunu bulmalıyız.

— Fransızların verdiği süre öbür gün doluyor. Yarın mutlaka o silahları şehirden çıkarmalıyız...

— Bunu nasıl yapacağız?

— Bilmiyorum ama bir yolu olmalı...

— Önce silahları bir yerde toplamalı... Sonra da Maraş'ın dışına çıkarmalıyız...

— Tek tek silah toplayamayız.

— Toplayamayız...

— Ama ya başkası toplarsa...

— Nasıl olacak bu iş?

— Daha önce toplar, bir yerde biriktirir ve biz de gelip alırsak?

— O zaman olur...

— Ama bu işi kim yapacak?

— Durun!

— Ne oldu?

— Aklıma bir şey geldi!

— Ne geldi?

— Sütçü İmam...

— Sütçü İmam mı?

— Evet, Fransızlar ondan şüphelenmez...

— Bu işi kabul eder mi?

— Hem de seve seve kabul eder.

— Bir konuşalım o zaman.

— Ben bu gece gider onunla konuşurum.

— Tamam.

Gece olduğunda orta yaşlı biri atına atladığı gibi Maraş'a doğru yol almaya başladı. İçinden de "Bu iş oldu. Sütçü İmam bu işin altından kalkar. Silahları toplarız." diyordu.

Sütçü İmam tam dükkânında işlerini bitirmiş temizlik yaparken kapı vurulmaya başlandı.

— Hayırdır acaba bu saatte kim gelir ki?

— Kim o!

— Cafer!

— Cafer?

— Yılanlıoğlunun Cafer.

— Geliyorum geliyorum...

Sütçü İmam kapıyı açtı.

— Cafer oğlum gir içeri dedi.

— İmam Amca! Senin yardımına ihtiyacımız var...

— Ne gibi bir yardım?

Cafer oturup bütün meseleyi enine boyuna Sütçü İmam'a anlattı. Sütçü İmam bir süre düşündü.

— Yarın?

— Yarın evet. Yoksa çok geç olur.

— Zor iş.

— Ancak sen yapabilirsin. Sokaklarda rahatça dolaşıyorsun.

— Dolaşıyorum ama...

— Tehlikeli bir iş biliyorum ama bunu ancak sen yaparsın. O silahları mutlaka dışarı çıkarmalıyız. Yoksa Fransızlar onları zorla halkın elinden alacaklar. Hem de halka zulmedecekler.

— Peki... Madem bir işe yarayacağız.

— Ne demek, İmam Amca elbette yarayacaksınız.

— Tamam...

— Bizler Maraş'ın dışında Tepeliklerin ardındaki kayalıklarda bekliyor olacağız. Mağaralarda...

— Yola yakın olun ama.

— Tamam.

— Tamam.

Sabahleyin erkenden kalkan Sütçü İmam bu kez arabasına her zamankinden daha çok güğüm koydu.

— Haydi bakalım Karayel. Bugün işimiz her zamankinden daha zor... Allah yardımcımız olsun.

Sütçü İmam boş güğümleri bir kaç eve bırakıp diğerlerine yöneldi. Onun daha erken geldiğini gören ahali de meraklandı.

— Ne oldu bu kadar erken geldin?

— Şimdi diyeceğimi iyi dinleyin. Sonra da komşunuza deyiverin. Bütün silah ve tabancaları güzelce sarıp sarmalayıp bu güğümlerin içine koyun. Üstüne de sütleri dökün. Ben bütün mahalleyi dolaşacağım. Topladığım silahları Maraş'ın dışında gençlerin kurduğu birliklere götüreceğim.

Fransızların eline geçmelerindense vatanı ve Maraş'ı kurtarmak için çalışanların eline geçsin.

—Tamam oldu bu iş.

Mahalleli kısa sürede bu işten haberdar oldu. Akşama dek bütün güğümlere tabanca ve tüfek konulmuştu. Üzerlerine dek sütler eklendi ve Sütçü İmam beklenmeye başlandı.

Sütçü İmam ise bütün gün dükkânında merak içinde bekliyordu. Heyecanlıydı.

— Ben de tabancamı versem mi acaba? Neyse o bende dursun. O baba yadigârı... Acaba ne yaptılar. Silahları toplayabildiler mi? Güğümler yetti mi? Akşama da epey var. Bu saatler nasıl geçecek? İkindi ezanını okumalıyım.

Dükkânından çıktı. Yandaki mescide girdi. Ezan okudu. Namazdan sonra yine dükkânına geldi. Kendi kendine söyleniyordu.

— Hay Allah ne oldu acaba? Silahları hazır ettiler mi? Bir iki saat sonra gidip güğümleri alayım.

Karayel'i arabaya koşarken,

— Bugün başımıza büyük bir iş aldık fakat bakalım başarabilecek miyiz? Ancak başarmak zorundayız. Bir de yakalanırsak işte o zaman yandık demektir. Haydi deh...

Sütçü İmam sabah gittiği evleri tekrar teker teker dolaştı. Topladığı güğümleri arabaya yüklerken içinde kaç silah olduğunu da soruyordu. Aldığı cevaplar değişikti:

Bir ev:

— Beş tabanca iki tüfek.

Bir diğeri:

— Bir tabanca üç tüfek.

Bir başka ev ise:

— Dört tabanca. Üç tüfek.

Bu şekilde arabada bulunan on iki güğümün içinde epey silah toplanmıştı.

Sütçü İmam silahların çoğaldığını düşününce sevindi.

— Demek ki epey silah toplamışlar. Şimdi önemli olan bunları mahalleden dışarı çıkarmak. Sonra Maraş'ın dışına süt götürüyormuş gibi yapacağız. İnşallah her şey yolunda gider. Yoksa çıra gibi yanarız. Beni öldürürler. Sana da taş mı taşıtırlar bilemem artık.

Karayel uzun uzun kişnedi.

— Haydi bakalım güğümleri arabaya yükledik. Şimdi sıra işin en tehlikeli kısmına geldi.

Sütçü İmam her zamanki yolundan giderken nerede kaç nöbetçi var, bunlar saat kaçta değişiyor hepsini öğrenmişti. Bu yüzden çoğunu atlattı.

İlk devriyelere rastladığında beti benzi attı.

— Keşke tabancamı yanıma alsaydım, dedi.

Ancak devriye erleri ona hiçbir şey sormadan geçip gittiler.

— Oh, dedi. Şükürler olsun bunları atlattık. Şimdi iki devriyeyi daha atlatırsak, bu iş tamamdır.

Yan sokağa saptı. Ancak karşıdan bu kez üç devriyenin geldiğini gördü.

— Şimdi yandık işte. Eğer bunlar güğümleri kontrol etmeye kalkarsa dörtnala hızlan Karayel hiç durma. Koşabildiğin kadar koş.

Askerlere doğru yaklaşınca arabayı daha da yavaşlattı. Askerler:

— Dur bakalım, dedi...

— Nereye gidiyorsun?

— Her zamanki gibi sütleri aldım. Dükkânıma gideceğim. Artık beni tanıyorsunuz.

Erlerden biri arkadaşına,

— Evet, bu sütçüdür. Daima sütlerini toplar. Dükkânına götürür.

— Bırakalım mı yani?

— Bırak geçsin. Yaşlı adamın biridir. Ondan bir zarar gelmez.

— Peki.

— Geçenlerde bir arkadaş kendisinden şüphelenmiş. Zavallının sütlerini yere dökmüş.

— Silah falan bulmuş mu bari?

— Ne gezer. Kendileri süt banyosu yapmışlar.

— Ha ha ha ha...

— Geç!

— Deh...

Arabayla biraz ilerledikten sonra,

— Karayel bir devriyeyi daha atlattık mı bu iş tamamdır. Deh... Şimdi şu yokuşu çıkıp sağa saptık mı son devriyeden de kurtulacağız. Şimdiye dek Allah yardım

etti. Bir problemle karşılaşmadık. Bu sonuncusunda da karşılaşmayız inşallah.

Ağır ağır yokuşu çıktılar. İki katlı taş evin yanından sağa döndüler.

— Her zamanki saatte geliyorlar. Haydi bakalım şimdi soğukkanlı olmak zamanı.

İki er arabaya yaklaşınca Sütçü İmam bunların üç gün önce süt banyosu yapan erler olduğunu gördü. Tebessüm etti.

— Şimdi yine aramaya kalkarlarsa yandık...

Askerler yaklaşınca onlara,

— Süt banyosu yapmak ister misiniz?

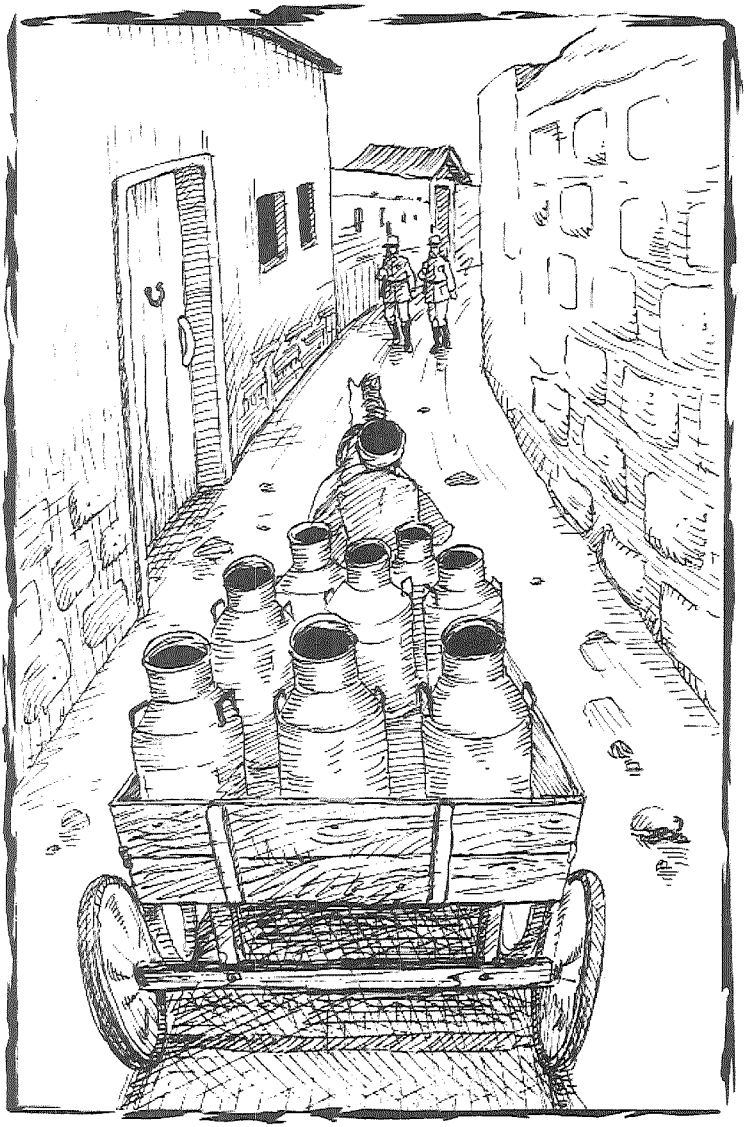
— Aman aman istemeyiz.

— Şimdi seninle uğraşmayız.

— Hâlâ süt kokuyoruz zaten.

— Haydi ihtiyar işine bak.

Sütçü İmam'ın içine bir sevinç doldu. Tamam, dedi bunu da atlattık. Artık dükkâna gideceğiz. Oradan da tepelere

giden yola gireceğiz. Bundan sonrası daha kolay.

Sütçü İmam dükkânına geldi. Birkaç güğümü indirir bindirir gibi yaptı. Sonra yola koyuldu. Çıkıştaki askerler ona aldırmadı.

— Bu sütçü köylere süt satmaya gidiyor.

— Bırakın gitsin...

Artık Sütçü İmam rahatlamıştı. Bundan sonra yolarda Fransız askerlerine pek rastlanmazdı.

— Oh, dedi. Kurtulduk. Allah'ım sana şükürler olsun. Bize yardım ettin. Arkama hiç bakmamalıyım. Benden şüphelenmemeliler. Belki de izlemeye kalkarlar kim bilir?

Kayalıklarda bekleyenler ise heyecan içindeydi. Birbirlerine sorup duruyorlardı:

— Acaba ne oldu?

— Silahları alabildi mi?

— Başına bir şey mi geldi acaba?

— Gelebilecek mi?

— Askerler onu yakaladılar mı?

— Haydi bir an önce gelsin.

Az sonra gözcü bağırdı:

— Uzakta bir at abrası!

— Kesin odur.

— Sütçü İmamdır.

— Demek ki başardı.

— Yaşasın.

— Evet, Sütçü İmam.

— Ta kendisi...

Hemen yol boyuna doğru koşmaya başladılar. Az sonra at arabası yolun kenarında durdu. Gelenin gidenin olup olmadığı kontrol edildi. Hemen güğümlerin içindeki silahlar burada bekleyenlere verildi. Herkes çok sevinçliydi.

— Yaşa İmam Amca.

— Büyük iş başardın.

— Bu silahlar işimizi görür.

— Daha toplayabilirim, dedi Sütçü İmam. Başka mahallelerden...

— Hayır, şimdilik yeter.

— Belki daha sonra...

— Siz bilirsiniz. Ancak beklediğimden de kolay oldu. Kimse bir şey anlamadı. Ancak mahalleliler de iyi iş becerdiler doğrusu.

— Çok işe yarayacak bu silahlar.

— Bu hizmetlerini unutmayacağız.

— Faydalı olduysam ne mutlu bana.

Vatana millete faydalı olduysak ne mutlu.

— Tekrar çok teşekkür ederiz.

— Şimdi sen derhal dön. Ama şu sütleri aşağıdaki dereye dökelim de güğümlerin boş olsun. Onlar yine dönüşte seni aramaya kalkabilirler belki. Yazık bütün sütler dereye gidecek ama...

— Parasını verelim.

— Hayır, kesinlikle para almam. Vatan yolunda on iki güğüm süt dereye dökülmüş çok mu?

— Yolun açık olsun.

— Allah yardımcınız olsun.

Sütçü İmam karanlığa doğru şehre girmeye başladı. Girerken değişen bir devriye nöbetçisinin sert sesini duydu:

— Dur!

Sütçü İmam, Karayel'i durdurdu.

— Dur bakalım...

— Nereden geliyorsun?

— Süt satmaktan...

— Güğümlerde ne var.

— Hiç... Bakın isterseniz.

— Bakacağız elbette.

Fransız erinin biri hemen arabaya atladı. O anda Karayel hareket edecekti. Sütçü İmam engel oldu. Er bütün güğümleri açıp tek tek baktı.

— Bir şey yok.

— Size söyledim. Yenisiniz herhalde beni tanımıyorsunuz.

— Tanımıyoruz.

— Ben sütü alır satarım.

— Tamam gidebilirsin.

— Haydi bakalım deh...

V. Bölüm

SÜTÇÜ İMAM'IN ÖFKESİ

Fransız askerler Maraş'ta gün geçtikçe zulümlerini arttırıyorlardı. Arama yapmak için evlere giriliyorlar, şüphelendiklerini hemen tutukluyorlardı. Kendilerine karşı koymaya çalışanları ise dövüyorlar ve türlü işkenceler yapıyorlardı.

Üstelik Fransızlardan cesaret bulan çetecilerin de halka karşı zulümleri artmıştı. Zenginleri kaçırıp altın istiyorlardı. Halkın beslediği hayvanları alıp gidiyorlardı. Hele son zamanda Yüzbaşı Jülie'nin bir başka yasağı şehirdekileri şaşırtmıştı.

— Pek yakında mescit ve camilerinizi de kapatacağım. Burası artık bir Fransız toprağı olmuştur. Bu yüzden camilere de gerek yoktur, diyordu.

Halkın sabrı taşmaya başlamıştı. Fransızların yaptığı bu zulümler dayanılacak gibi değildi.

Sütçü İmam, "Şu komutanla bir konuşmak gerek." diye düşünüyordu. Camileri ve mescitleri kapatırlarsa halk isyan edebilir, çok kötü olaylar meydana gelebilirdi.

Sütçü İmam ilk önce müftüye gitti. Kendisiyle komutana gitmek için sözleşmişlerdi. Yanlarına üç cami hocası daha alarak Hükümet Konağı'ndaki Yüzbaşı Jülie ile görüşmek için yola koyuldular.

Giderken de:

— Şu ayaklarım geri geri gidiyor sanki.

— Fransızların ayağına gitmek bize göre değil ama.

— Camileri kapatacağını duyunca her şeyi göze alıyor insan.

— Bunlardan her şey beklenir.

— Bakalım bizimle konuşacak mı?

Az sonra Yüzbaşı Jülie'nin odasındaydılar. İlk önce müftü konuştu:

— Duyduğumuza göre cami ve mescitlerimizi kapatacakmışsınız.

— Evet, düşünüyorum.

— Ancak bu bizim en temel hakkımız olan ibadet özgürlüğümüzü kısıtlamaktır.

— Olabilir. Ama burası da Fransız toprağı değil mi?

— Değil! Burası bizim vatanımız, sizin değil!

Bu haykırışları yapan ve öne çıkan Sütçü İmam'dı.

Komutan ona baktı:

— Kızgınlığınızı anlıyorum. Ama buradan ben sorumluyum, ben ne dersem o olur. Çıkabilirsiniz...

Komutanın yanından çıktıklarında hepsi üzgündü.

— Ne günlere kaldık, dediler.

Sütçü İmam öfkeli bir şekilde dükkânına geldi. Bir süre düşündü. "Rabbim ne yapılabilir bu zulme karşılık. Sen bize yardım et. Düşmanların şerrinden bizi koru. Bize dayanma gücü ver. Bize yardım et. Şehre geleli daha birkaç hafta olmasına rağmen yapmadıklarını bırakmadılar. Bakalım bundan sonra ne yapacaklar? Şimdi kalkıp mahalledeki süt güğümlerini alayım." Tam çıkıyordu ki aklına bir şey geldi.

— Tabancamı almalıyım. Artık ne olur, ne olmaz. Silah taşımak zamanıdır. Bunların ne yapacağı belli olmaz.

Sütçü İmam tabancasını sakladığı yerden aldı. Beline soktu. Üzerine de uzun ceketini giydi.

— Karayel yürü bakalım. Yavaş yavaş gidelim. Canım sıkkın.

Sütçü İmam boş arabasıyla sokaklarda ilerlemeye başladı. Üzüntü ile Fransız bayraklarına baktı. İçinden öfke ile söylendi:

— Buralar Fransız toprağıymış. Camileri mescitleri kapatacakmış. Haydi elinizden geleni yapın. Yapın da sonuçlarına katlanın.

Araba ağır ağır sokakta giderken Fransız devriyeler kendisine garip garip bakıyorlardı. Ancak o hiçbir şeye aldırmıyordu. Biraz daha ilerledikten sonra Uzunoluk Caddesine sapacaktı. O anda bir takım sesler duydu. İlk önce aldırmadı. Ancak bu sesler kadın seslerine benziyordu. Sütçü İmam arabasını durdu.

— Karayel burada bekle, dedi.

Hemen arabasından indi. Uzunoluk Caddesine saptı. İlerde caddenin sonunda karargâha dönen bazı Fransız askerleri vardı. Onları görünce Sütçü İmam:

— Herhalde bunların izin günü... Hiç bu kadar kalabalık olduklarını görmemiştim, dedi.

Biraz sonra askerler dağılıp gitti.

— Sesler kesildi. Ben de kadın sesi sandım. Hay Allah yaşlılık işte...

Tam arabasına doğru gidiyordu ki üç Fransız eri ilerdeki köşeden dönüverdiler. Sarhoştular. Durmadan bağıra bağıra konuşuyorlardı. Sütçü İmam onlara bakakaldı. O sırada Uzunoluk Hamamı'ndan iki kadın çıktı. Askerler kadınları görünce hemen onlara doğru hızlı bir şekilde yürüdüler. Sütçü İmam bir şeylerin olacağını sezmişti.

— Bunların ne yapacağı belli olmaz biraz daha bekleyeyim, dedi.

Fransız askerler ise kadınlara yetişmek için sağa sola sallanarak yürüyorlardı. Bir yandan da bağırıp çağırıyorlardı:

— Burası Fransız toprağı.

— Hey nereye gidiyorsunuz?

— Çok mu aceleniz var.

— Yavaş yürüyün.

— Size yetişemiyoruz.

Biraz sonra iki kadının önünü kestiler. Kollarını açarak,

—Nereye gidiyorsunuz, dediler.

— Gelin bakalım.

— Bakın bu kıyafetler Fransa'da giyilmez.

— Burası Fransız toprağı...

Bir asker diğer kadına yaklaştı. Hırsla peçesini yırttı. Olanca gücüyle bağırdı:

— Burası artık Türklerin değil. Fransız memleketinde peçe ile gezilmez!

Kadınlar korkudan ne yapacaklarını bilemiyorlar, tir tir titriyorlardı. Askerler ise onların bu hallerini görünce gülmeye başladılar.

— Ha ha ha korkuyorsunuz değil mi?

— Bizden korkun!

— Korkmalısınız!

Bunun üzerine kadınlar,

— İmdat! Yetişin!

— Yardım edecek kimse yok mu?

— Bu sarhoşlardan bizi kurtarın!

Olan biteni gören Sütçü İmam yavaş yavaş yaklaştı.

Askerler ise geçip gitmek isteyen kadınları bırakmıyorlardı. Askerin biri kadınların üzerindeki giysiyi çekiştirmeye başlayınca Sütçü İmam bir iki adım attı. Belindeki tabancasını çıkardı. Fransız erine ateş etti. Asker anında yere düştü. Diğerleri ise korkudan titremeye başladı. Hemen oradan uzaklaşmak istediler. Sarhoş oldukları için yere düştüler. Kalktılar. Sütçü İmam'a korkuyla baktılar. Yine koşmaya başladılar. Sütçü İmam ise kadınlara:

— Burada oyalanmayın, evinize gidin. Kapınızı kilitleyin bir daha da çıkmayın, dedi.

Sonra da askerlerin arkasından bağırdı.

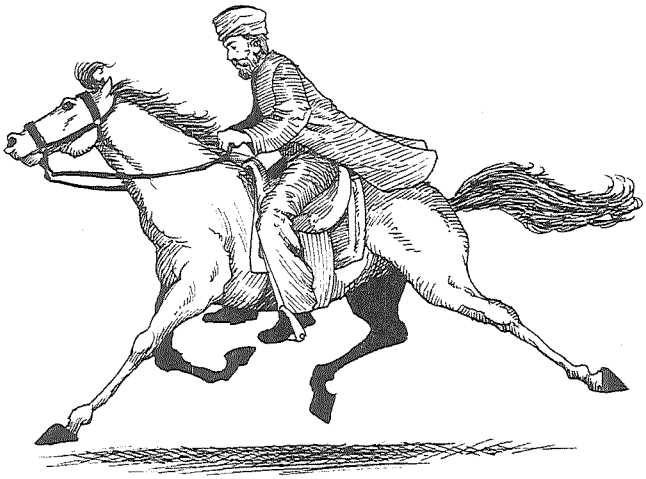
— Haydi toprağımızı işgal ettiniz. Bir de namusumuza ve şerefimize de göz dikiyorsunuz! Hainler!

Hızla geri döndü. Karayel'in yanına geldi. Karayel'i arabadan çözdü. Arabayı orada bıraktı. Karayel'e bindi.

— Dörtnala Karayel. Buradan hemen uzaklaşmamız lazım. Çabuk!

Karayel ilk önce gerildi. Sonra ileri atıldı. Dörtnala Maraş'ın sokaklarından çıktı... Tozu dumana katarak dağlara doğru koştu.

Sütçü İmam o gün Fransız askerini vurduktan sonra Ahırdağı'na kaçtı. Dağ köylüleri arasında yaşamaya başladı. Geceleri de Maraş'ta Fransızlara karşı savaşanlara yardım etti.

12 Şubat 1920'de Fransızların çekip gitmesinden sonra şehre döndü. Maraş'ta düşmana ilk kurşunu atan kişi olarak efsaneleşti...

Yeni kitap önerimiz
için karekodu
telefon kameranıza
okutunuz.
Aynı karekod ile her hafta başka bir kitap